

OCHRANA OBYVATEĽSTVA UKRYTÍM V OKRESE ZVOLEN

Zariadenia civilnej ochrany sú ochranné stavby a stavby alebo ich časti a technologické súčasti, ktoré sú predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany, pričom za ochranné stavby sa podľa zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva považujú ochranné a úkrytové priestory všetkých kategórií a typov a chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane.

Pojem „bunker“ prináleží obrannej stavbe – civilná ochrana používa termín „ÚKRYT“ v spojitosti so zariadením civilnej ochrany - ochrannej stavby v zmysle zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a v súlade s príslušnými vyhláškami.

Ochranné stavby sa budujú v stave bezpečnosti ako dvojúčelové odolné a plynotesné úkryty s prioritou mierového využitia pri nutnosti zachovať ich ochrannú funkciu a po vyhlásení mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu ako jednoduché úkryty budované svojpomocne úpravou vhodných priestorov v stavbách podľa plánov ukrytia.

Ochranné stavby sa podľa ochranných vlastností členia na

- a) odolné úkryty,
- b) plynotesné úkryty,
- c) jednoduché úkryty budované svojpomocne,
- d) chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane.

Odolný úkryt (OU):

- ✓ odolné stavby na ochranu proti vonkajšiemu statickému a dynamickému zaťaženiu,
- ✓ na zabezpečenie plynutesnosti stavby,
- ✓ na zabezpečenie dodávky filtrovaného vzduchu pre ukrývané osoby,
- ✓ na utvorenie podmienok na dlhodobý pobyt ukrývaných osôb, a to najmenej na päť dní.

Plynutesný úkryt (PU):

- ✓ zabezpečujú plynutesnosť stavby,
- ✓ zabezpečujú dodávku filtrovaného vzduchu pre ukrývané osoby,
- ✓ utvárajú podmienky na krátkodobý pobyt ukrývaných osôb, a to najmenej na dva dni.

Jednoduchý úkryt budovaný svojpomocne (JUBS):

- ✓ na jednoduché úkryty budované svojpomocne sa vyberajú vhodné podzemné alebo nadzemné priestory stavieb vybudované v stave bezpečnosti, ktoré po vykonaní svojpomocných špecifických úprav musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí a použitých zbraní v čase vojny a vojnového stavu podľa prílohy č. 1 tretej časti vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Chránené pracoviská (CHP)

- ✓ sú ochranné stavby, ktoré sa zriaďujú vo vybraných odolných a plynutesných úkrytoch budovaných v stave bezpečnosti a ktoré slúžia civilnej ochrane na zabezpečenie úloh súvisiacich s ochranou štátnych orgánov a s organizovaním a riadením záchranných prác.

Na území okresu Zvolen je evidovaných **12 odolných úkrytov (OU)** pre kapacitu **2 510** ukrývaných osôb a **19 plynutesných úkrytov (PU)** pre kapacitu **3 535** ukrývaných osôb, ktoré sú umiestnené v stavbách a ako samostatne stojace. Celkom je **31 PU a OU** pre kapacitu **6 045** ukrývaných osôb. Zabezpečenie ukrytia na území okresu Zvolen predstavuje v odolných a plynutesných úkrytoch **8,90 %**, z toho v odolných úkrytoch **3,70 %**, plynutesných úkrytoch **5,21 %** a počet jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne (JUBS) je v okrese určených **2 323** pre kapacitu **74 384** ukrývaných osôb, čo zabezpečuje **100,00 %** ukrytie obyvateľstva.

Väčšina odolných/plynutesných úkrytov sú v súkromnom vlastníctve firiem, ktoré sú určené za subjekty hospodárskej mobilizácie.

Ak po vyhlásení mimoriadnej situácie nemožno uviesť ochrannú stavbu do stavu technickej pripravenosti na príjem osôb, osoby sa ukrývajú v ochranných priestoroch budov v ktorých sa momentálne nachádzajú. Ochranné priestory sa pripravujú na účel ochrany pred účinkami nebezpečných látok podľa možnosti v pivniciach domov, ale aj v ich zvýšených podlažiach. Hlavnou požiadavkou je ich dokonalé utesnenie. Stupeň ochrany pred kontamináciou je tým vyšší, čím hlbšie je ochranný priestor zapustený do zeme. Na zriadenie ochranných priestorov je výhodné prednostne využívať miestnosti veľké, s malým počtom okien a dverí, pokiaľ možno v pivniciach a nižšie položených priestoroch, ktoré nie sú v rohu budov a ktoré susedia s ďalšími miestnosťami vhodnými na úpravu ochranných priestorov. Vhodné je, ak sú v blízkosti kúpeľní a sociálnych zariadení, ktoré po utesnení možno používať.

Povinnosti v oblasti ukrytia sú popísané v zákone NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov – sú rozdelené medzi okresné úrady (§ 14, ods. 1, písm. h)); samosprávne kraje (§ 14a, ods. 1, písm. c)); obce (§ 15, ods. 1, písm. e) a ods. 2) a právnické a fyzické osoby – podnikateľov (§ 16, ods. 1, písm. f) a h)).

Podstatná časť úkrytov je v správe miest a obcí, ktoré zodpovedajú za ich celkový stav. Ochranné stavby sú podľa typu a druhu vybavené základnými prvkami zabezpečujúcimi elimináciu následkov na život a zdravie osôb a to:

- zariadením na zásobovanie vodou,
- zariadením na zásobovanie elektrickou energiou, (napríklad aj dieselaagregátom vrátane zariadenia naftového hospodárstva,
- vzduchotechnického zariadenia, napríklad filtračného a ventilačného zariadenia rôzneho typu s príslušnými filtračnými komorami a filrami,
- kanalizačného zariadenia, prípadne zariadenia na prečerpávanie splaškov,
- zariadenia odmorovacích priepustov, napríklad sprechovej ružice, vodovodnej batérie, podlahového roštu,
- zariadenia sociálnych miestností, napríklad vybavenia WC a umyvární,
- spojovacieho zariadenia.

Potravinami, liekmi a zdravotníckymi potrebami okrem lekárničiek sa úkryty nevybavujú. Tieto komodity sú súčasťou osobnej výbavy každej ukrývanej osoby - úkrytovej batožiny. Pri prípadnom zabezpečovaní ukrytia sú osoby pri nástupe do úkrytu povinné vziať si odporúčanú úkrytovú batožinu, ktorá má obsahovať okrem osobných dokladov, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov, osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby, základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na dobu 2-3 dní, predmety osobnej hygieny a dennej potreby, náhradné oblečenie a obuv, prikrývku alebo spací vak, vreckovú lampu a ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia avšak do odporúčanej celkovej hmotnosti batožiny max. 10-15 kg.

Pre každý jeden odolný úkryt a plynotesný úkryt je už v stave bezpečnosti jeho vlastníkom (správcom) určená *Špeciálna jednotka civilnej ochrany* (úkrytové družstvo), ktorá je vycvičená k jeho spohotoveniu podľa spracovaného harmonogramu.

Časové normy na uvedenie ochranných stavieb do stavu technickej pripravenosti od vyhlásenia mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu sú nasledovné:

Odolné úkryty a plynotesné úkryty

- ✓ dvojúčelovo nevyužívané do 2 hodín,
- ✓ dvojúčelovo využívané do 12 hodín,

Jednoduché úkryty budované svojpomocne

- ✓ príjem ukrývaných osôb do 12 hodín,
- ✓ zvýšenie ochranných vlastností do 24 hodín.